

بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حین آموزش در دانشگاه

دکتر سید سعید مظلومی محمودآباد^۱، سید پوریا حسینی^۲، معصومه عباسی شوازی^۳، مهدی میرزایی علویجه^۴،

فرشته رضایی^۲

نویسنده مسئول: دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده‌ی پزشکی mehdimirzaiea@yahoo.com

دریافت: ۹۱/۷/۲۱ پذیرش: ۹۱/۱۲/۳

چکیده

زمینه و هدف: توجه به امر تحقیق و پژوهش از مهم‌ترین عوامل رشد و شکوفایی در هر کشوری است. این پژوهش با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی انجام شد.

روش بررسی: پژوهش توصیفی حاضر با ۳۸۴ نفر نمونه به روش تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب گردید، به صورت مقطعی انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌ی ۵۶ سوالی محقق ساخته دارای روایی و پایایی معتبر در ۴ قسمت: ۲۲ سوال دموگرافیک و زمینه‌ای، ۱۵ گویه موانع شخصی انجام پژوهش ($\alpha=0.73$) با محدوده امتیاز ۱۵ تا ۷۵ و ۱۹ گویه موانع سازمانی ($\alpha=0.77$) با محدوده امتیاز ۱۹ تا ۹۵ بود که به صورت خودگزارش‌دهی تکمیل گردید. داده‌های با کمک آمار توصیفی و تحلیلی نظیر ضریب همبستگی پیرسون، T -test، ANOVA و رگرسیون خطی در سطح معناداری ۰/۰۵ مورد آزمون قرار گرفتند.

یافته‌ها: میانگین سن دانشجویان 21.79 ± 2.78 سال، 67.4% درصد زن و 32.6% درصد مرد بودند. میانگین نمره‌ی موانع شخصی 50.96 ± 11.58 ($P=0.022$)، 67.94% درصد از نمره‌ی کامل) و موانع سازمانی 65.18 ± 11.20 (67.61% از نمره کامل) بود. موانع شخصی زنان بیشتر از مردان بود ($P=0.022$). موانع شخصی دانشجویان شرکت کننده در کارگاه‌های روش تحقیق بالاتر بود ($P=0.033$). از موانع شخصی، عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری و در موانع سازمانی، عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران از طرف مسوولین بیشترین امتیاز را کسب کردند. **نتیجه گیری:** با توجه به علاقه مندی بالای موجود در بین دانشجویان نسبت به انجام فعالیت‌های پژوهشی و پتانسیل بالای آن‌ها، توجه به لویت‌های موانع شخصی و سازمانی متذکر در این پژوهش، مورد تاکید و توجه معاونت پژوهشی و آموزشی دانشگاه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: موانع پژوهش، دیدگاه، دانشجو

مقدمه

علمی و منطقی بدون پشتوانه تحقیقات به نظر امکان پذیر نمی‌باشد. در واقع پژوهش اصلی‌ترین نیروی محرکه یک

تحقیقات یکی از پایه‌های اساسی و عمده در توسعه‌ی جوامع بشری به شمار می‌رود، به نحوی که هیچ‌گونه حرکت

۱- دکترای آموزش بهداشت، استاد گروه آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد.

۲- کارشناسی بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد.

۳- دانشجوی دکترای آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد.

۴- دانشجوی دکترای آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشکده پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس

یکی دیگر از شاخص‌های تعیین جایگاه کشورها از نظر پژوهش به حساب می‌آید که این تعداد در سال ۱۳۷۶ در آمریکا شش هزار، در ژاپن پنج هزار، در کره جنوبی هزار و پانصد و در ایران دویست نفر در میلیون برآورد شده است (۷). البته آمارهای جدیدتر (سال ۱۳۸۴) نشان دهنده‌ی آن است که ایران با اختصاص ۰/۷ درصد از تولید ناخالص ملی خود به امر پژوهش در بین ۱۸۰ کشور جهان از نظر پژوهشی در رتبه ۵۲ قرار دارد و به ازای هر یک میلیون نفر ۷۰۰ پژوهشگر داریم این در حالی است که در کشورهایی مانند آمریکا این تعداد به ۷۶۰۰ نفر و در انگلیس به ۶۰۵۰ نفر رسیده است (۸). با توجه به مطالب فوق، به نظر می‌رسد نظام دهی به پژوهش‌های دانشگاهی یکی از مهم‌ترین عوامل موثر بر تحقیقات دانشگاه‌هاست؛ چرا که اشاعه‌ی روحیه‌ی تحقیق و ایجاد انگیزه و رغبت در اعضای هیات علمی و محققان دانشگاه نسبت به امر تحقیق، در گرو ایجاد سیستم و نظام دهی به امور پژوهشی و تهیه‌ی ابزار کار است (۵). بنابراین اولین گام در سامان بخشیدن به امر پژوهش در جامعه، دستیابی به درک درستی از توانمندی‌ها امکانات موجود و نیز پی بردن به نقاط ضعف و قدرت برنامه‌های تحقیقاتی است. شناخت نارسایی‌ها و آگاهی از چگونگی و میزان تحقق اهداف برنامه‌های پژوهش از جمله ابزارهای اساسی و لازم برای تصمیم گیرندگان، برنامه ریزان و سیاست گذاران امر پژوهش است تا از طریق آن، تصمیمات لازم برای نیل به اهداف، بهبود روش‌ها و افزایش بازدهی اتخاذ شود (۹). نگاهی به مطالعات پیشین صورت گرفته در کشور ما در زمینه‌ی پژوهش، نشان دهنده‌ی آن است که اکثر مطالعات، مجموعه‌ای از موارد را به عنوان موانع اصلی در امر پژوهش بر شمرده‌اند که با استناد به این تحقیقات، مهم‌ترین موانع پژوهش را می‌توان شامل کمبود امکانات و تجهیزات لازم، کمبود وقت و مشغله‌ی زیاد، عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران از طرف مسوولان، مقررات دست و پا گیر اداری،

جامعه در مسیر ترقی بوده، از آن به عنوان یکی از شاخص‌های مهم رشد، نام برده می‌شود (۱). امروزه کشورها بر اساس توانایی در تولید علم و کاربرد دانش طبقه بندی می‌شوند (۲). توجه به امر تحقیق و پژوهش از مهم‌ترین عوامل رشد و شکوفایی در هر کشوری است. در این راستا دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ۳ وظیفه عمده بر عهده دارند که شامل تولید دانش، تربیت نیروی انسانی متخصص و عرضه خدمات تخصصی به جامعه است (۳). اهمیت دادن به امر تحقیقات و افزایش فعالیت‌های پژوهشی در هر کشور سبب توسعه و پیشرفت شده، خود کفایی و استقلال واقعی را برای آن مملکت به ارمغان می‌آورد. در حال حاضر در کشورهای در حال توسعه، تحقیقات در سطح مطلوب انجام نمی‌شود و بر خلاف کشورهای توسعه یافته نیروی انسانی، بودجه و امکاناتی که صرف پژوهش می‌شود ناچیز است (۴). امروزه همه کشورهای صنعتی و کشورهای در حال توسعه در تلاشند تا بر حجم سرمایه گذاری‌های تحقیقاتی خود بیافزایند. در این میان کشورهای پیشرفته برای حفظ موقعیت خود و یا افزایش برتری خود در صحنه‌های رقابت بین المللی، در تحقیقات سرمایه گذاری می‌کنند. بر این اساس می‌توان ادعا کرد که بین تحقیقات و میزان پیشرفت حقیقی هر کشوری رابطه‌ی مستقیم وجود دارد و تا زمانی که کشور و دانشگاه‌های ما از دستاوردهای تحقیقات راهبردی، کاربردی و توسعه در برنامه ریزی‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و برنامه‌های آموزشی بهره نبرند به توسعه پایدار و توسعه اجتماعی به مفهوم واقعی دست نخواهیم یافت (۵). مقایسه‌ی آماری در کشورهای مختلف نشان می‌دهد که بهای تولید علمی در جهان ثابت است. کشورهای توسعه یافته به طور متوسط ۲ تا ۳ درصد تولید ناخالص سرانه خود را صرف پژوهش می‌کنند در حالی که طی دهه‌ی هفتاد، ایران تنها ۰/۳ تا ۰/۶ درصد تولید ناخالص داخلی خود را صرف پژوهش کرده است (۶). در همین راستا، تعداد پژوهشگران و محققان

حسب سال)، جنس، وضعیت تاهل (مجرد، متأهل)، محل سکونت (خوابگاه، غیر خوابگاه)، دانشکده (پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، پرستاری و مامایی و بهداشت)، رشته‌ی تحصیلی، مقطع تحصیلی (کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی ارشد، دکتری)، ترم تحصیلی، معدل کل ترم‌های گذشته، شغل پدر و شغل مادر بود. بخش دوم سوالات زمینه‌ای مرتبط شامل دوازده سوال، بخش سوم گویه‌های مربوط به دیدگاه دانشجویان در خصوص موانع شخصی انجام پژوهش با پانزده گویه (ضریب آلفا کرونباخ ۰/۷۳) با محدوده‌ی امتیاز ۱۵ تا ۷۵ و بخش چهارم مربوط به دیدگاه دانشجویان در خصوص موانع سازمانی انجام پژوهش با نوزده گویه (ضریب آلفا کرونباخ ۰/۷۷) با محدوده‌ی امتیاز ۱۹ تا ۹۵ بود. لازم به ذکر است در دو قسمت موانع پژوهشی پاسخ‌ها به صورت مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم، تنظیم شده بود که هر گویه دارای امتیازی بین یک تا پنج بود. پرسشنامه‌ی مذکور با استفاده از مطالعات مشابه داخلی طراحی شده و روایی صوری و روایی محتوای آن با استفاده از نظر چندین متخصص در زمینه‌ی آموزش بهداشت و پژوهش و پایایی این ابزار نیز با استفاده از شاخص آلفای کرونباخ در یک مطالعه مقدماتی در میان بیست نفر از دانشجویان مورد تایید قرار گرفت. همچنین فرآیند وضوح آیتم نیز برای اصلاح پرسشنامه انجام گرفت. لازم به ذکر است که پرسشنامه‌ها به صورت خود گزارش دهی توسط شرکت کنندگان تکمیل گردید. همچنین آزمودنی‌های پژوهش در زمینه‌ی چگونگی انجام، محرمانه بودن اطلاعات و هدف از انجام مطالعه توجیه شده و تمامی آنان با تمایل وارد مطالعه شدند. در پایان داده‌ها جمع آوری شده و با کمک آمار توصیفی و آزمون‌های تحلیلی چون ضریب همبستگی پیرسون، آنالیز واریانس یک طرفه، تی تست مستقل و آنالیز رگرسیون خطی در سطح معناداری ۰/۰۵ مورد آزمون قرار گرفتند.

عدم استفاده از نتایج تحقیق و درآمد ناکافی از محل پژوهش بر شمرد (۱۴-۹، ۵). دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد نیز به عنوان اولین دانشگاه تاسیس شده بعد از انقلاب، علی‌الرغم افزایش بودجه‌ی پژوهشی خود در سال‌های اخیر با کاهش رتبه‌ی پژوهشی مواجه بوده است به طوری که طبق آمار وزارت بهداشت این دانشگاه در سال ۱۳۸۷ در بین دانشگاه‌های تیپ دو دارای جایگاه پنجم ولی در سال بعد با یک رتبه نزول در جایگاه ششم قرار گرفته است (۱۳). بنابراین با توجه به مطالب پیشگفت و با عنایت به این نکته که آگاهی از موانع تحقیقات و مرتفع نمودن آن‌ها به منظور ارتقای کمی و کیفی پژوهش امری ضروری می‌باشد، این تحقیق با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حین آموزش در دانشگاه در سال ۱۳۹۰ انجام شد.

روش بررسی

این پژوهش یک مطالعه‌ی توصیفی و به روش مقطعی بود که در میان ۳۸۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد انجام شد. نحوه‌ی تعیین حجم نمونه بدین شرح بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی از نوع چند مرحله‌ای بدین ترتیب که کلیه دانشکده‌ها به عنوان یک طبقه در نظر گرفته شده و سپس بر اساس تعداد دانشجویان هر دانشکده نسبت خاصی از حجم نمونه به دانشکده‌ها اختصاص داده شد. در مرحله‌ی بعد از بین رشته‌های مقاطع مشغول به تحصیل در هر دانشکده چند رشته به تصادف انتخاب شد تا حجم نمونه را پوشش دهد. حجم نمونه با استفاده از فرمول $n = z^2 pa/a^2$ و $p = 0.05$ ، $a = 0.05$ محاسبه شد. ابزار گردآوری اطلاعات شامل چهار بخش بود. بخش اول اطلاعات دموگرافیکی، این قسمت شامل ده سوال در خصوص اطلاعات فردی نظیر سن (بر

یافته‌ها

(۳۲/۶ درصد) و ۳۱۱ نفر مجرد (۸۲/۱ درصد) بودند (جدول یک). ۳۰۷ نفر (۸۲/۱ درصد) قصد ادامه تحصیل داشتند و ۶۷ نفر (۱۷/۹ درصد) نداشتند.

نتایج این مطالعه نشان داد میانگین سن شرکت کنندگان ۲۱/۷۹±۲/۷۸ بود، ۲۵۸ نفر زن (۶۷/۴ درصد)، ۱۲۷ نفر مرد

جدول ۱: ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش

نام متغیر	بر حسب	تعداد	درصد
جنسیت	پسر	۱۲۷	۳۲/۶
	دختر	۲۵۸	۶۷/۴
	جمع	۳۸۳	۱۰۰
اقامت	خوابگاهی	۲۹۳	۷۷/۳
	غیر خوابگاهی	۸۶	۲۲/۷
	جمع	۳۷۹	۹۸/۶
تاهل	متاهل	۶۸	۱۷/۹
	مجرد	۳۱۱	۸۲/۱
	جمع	۳۷۹	۱۰۰
مقطع	کارشناسی ناپیوسته	۵۵	۱۴/۷
	کارشناسی پیوسته	۲۲۹	۶۱/۲
	کارشناسی ارشد	۱۹	۵/۱
	دکترای عمومی	۵۵	۱۴/۸
	PhD	۱۶	۴/۲
دانشکده	جمع	۳۸۳	۱۰۰
	بهداشت	۹۸	۲۵/۶
	پیراپزشکی	۱۰۶	۲۷/۷
	پرستاری و مامایی	۱۰۲	۲۶/۶
	پزشکی	۵۱	۱۳/۳
	دندانپزشکی	۲۶	۶/۸
جمع	۳۸۳	۱۰۰	

فعالیت پژوهشی بودند آن را به این صورت اعلام کردند که تهیه‌ی پروپوزال ۸۳ نفر (۴۸/۳ درصد)، جمع آوری اطلاعات ۶۵ نفر (۳۷/۸ درصد)، تدوین مقاله ۱۳ نفر (۷/۶ درصد) و چاپ مقاله ۱۱ نفر (۶/۴ درصد). به‌علاوه ۳۳ نفر (۱۳/۴٪) فعالیت پژوهشی خود را از اجزای پایان نامه‌شان دانستند و ۲۱۳ نفر (۸۶/۶ درصد) این‌گونه نبودند. از میان ۳۵۲ نفر

در خصوص علاقه به انجام فعالیت‌های پژوهشی ۴۱ نفر (۱۰/۸ درصد) هیچ‌گونه علاقه‌ای نداشتند ۲۰۹ نفر (۵۴/۹ درصد) کمی و تا حدی، ۱۳۱ نفر (۳۴/۴ درصد) زیاد و خیلی زیاد علاقه داشتند. ۱۵۲ نفر (۴۰/۱ درصد) دارای سابقه‌ی پژوهشی و ۲۲۷ نفر (۵۹/۹ درصد) هیچ‌گونه سابقه‌ی فعالیت پژوهشی نداشتند. شرکت کنندگانی که دارای سابقه‌ی

کارگاه‌های روش تحقیق را اعلام کردند. در ادامه میانگین نمره‌ی کسب از حیطه‌ی موانع شخصی $50/96 \pm 1/58$ حداکثر ۵۰ و حداقل ۷۵ و حداقل ۱۷ یعنی $67/94$ درصد نمره‌ی کامل و حیطه موانع سازمانی $65/18 \pm 11/20$ حداکثر ۹۴ و حداقل ۲۳ یعنی $68/61$ درصد نمره‌ی کامل بود. در خصوص موانع درک شده‌ی شخصی شرکت کنندگان زن به طور معناداری بیشتر از مردان ($P=0/022$)، شرکت کنندگانی که کار پژوهشی خود را پایان نامه ذکر نکرده بودند ($P<0/0001$)، شرکت کنندگانی که واحد روش تحقیق را نگذرانده بودند ($P=0/05$)، شرکت کنندگانی که در کارگاه‌های روش تحقیق حضور نداشتند ($P=0/033$)، دانشجویانی که بیان داشتند عضویت در کمیته‌ی تحقیقات به میزان کمی علاقه‌ی آن‌ها را به انجام فعالیت‌های پژوهشی افزایش داده ($P=0/007$) و دانشجویانی که گذراندن واحد درسی روش تحقیق تاحدودی علاقه آن‌ها را به انجام فعالیت‌های پژوهشی افزایش داده بود، به طور معناداری موانع شخصی بالاتری را نسبت به سایر دانشجویان گزارش نمودند ($P=0/003$) (جدول دو).

شرکت کننده پاسخگو تنها ۱۰۶ نفر (۳۰/۱ درصد) عضو کمیته‌ی تحقیقات بودند. از این تعداد ۲۲ نفر (۲۰/۸ درصد) بیان داشتند که عضویت در کمیته‌ی تحقیقات هیچ‌گونه علاقه آن‌ها را به انجام فعالیت‌های پژوهشی افزایش نداده، ۵۵ نفر (۵۱/۹ درصد) کمی و تا حدی، ۲۹ نفر (۲۷/۳ درصد) آن را زیاد و خیلی زیاد اعلام نمودند. همچنین از میان ۳۷۸ نفر شرکت کننده پاسخگو تنها ۱۷۴ نفر (۴۶ درصد) گذراندن واحد درسی روش تحقیق را گزارش نمودند، که ۳۰ نفر (۱۷/۲ درصد) اعلام نمودند گذراندن این واحد درسی هیچ‌گونه علاقه‌شان را به امر پژوهش افزایش نداده، ۱۰۵ نفر (۶۰/۳ درصد) کمی و تا حدی و ۳۹ نفر (۲۲/۴ درصد) زیاد و خیلی زیاد بیان داشتند. به‌علاوه ۲۲ نفر (۱۳/۸ درصد) از عدم توانمندی خود در انجام فعالیت‌های پژوهشی پس از گذراندن واحد روش تحقیق خبر دادند و ۹۹ نفر (۶۲/۲ درصد) کمی و تا حدی و ۳۸ نفر (۲۳/۹ درصد) میزان توانمند شدن خود را زیاد و خیلی زیاد اعلام نمودند. از میان شرکت کنندگان در مطالعه ۱۵۲ نفر (۴۰/۴ درصد) حضور در

جدول ۲: توزیع میانگین نمره‌ی میزان علاقه به انجام فعالیت‌های پژوهشی دانشجویانی که واحد درسی روش تحقیق را گذرانده اند بر حسب

موانع شخصی درک شده

P-value	خیلی زیاد		زیاد		تاحدودی		کمی		اصلا		میزان علاقه	متغیر
	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M		
0/003	12/12	41/71	7/69	46/96	7/96	53/15	7/90	50/73	11/97	48/18	موانع شخصی	

تفسیر داده‌ها $3/57 \pm 0/92$ ، ناتوانی در مقاله نویسی $3/57 \pm 0/94$ و عدم توانایی کافی در ترجمه مقالات به سایر زبان‌ها $3/53 \pm 1/01$ بیشترین امتیاز را کسب نمودند. در خصوص موانع سازمانی درک شده توسط دانشجویان عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران از طرف مسوولین $3/64 \pm 0/97$ ، عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش $3/56 \pm 0/97$ و طولانی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی $3/58 \pm 0/99$ بیشترین امتیاز را کسب نمودند (جدول سه).

در خصوص موانع درک شده سازمانی، دانشجویانیکه در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بودند ($P=0/001$)، دانشجویانی که فعالیت پژوهشی خود را همکاری در تهیه‌ی پروپوزال بیان نمودند ($P=0/004$) به طور معناداری موانع سازمانی بالاتری را نسبت به سایر دانشجویان گزارش نمودند. در خصوص موانع شخصیدرک شده توسط دانشجویان عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری $3/64 \pm 1$ ، ناتوانی در آنالیز داده‌ها $3/57 \pm 0/92$ ، ناتوانی در

جدول ۳: توزیع میانگین نمرات گویه های موانع شخصی و سازمانی پژوهش

ردیف	گویه های موانع شخصی	M	SD
۱	عدم آشنایی کافی با اصول و روش های آماری	۳/۶۴	۱/۱
۲	ناتوانی در آنالیز داده ها	۳/۵۷	۰/۹۲
۳	ناتوانی در تفسیر داده ها	۳/۵۷	۰/۹۲
۴	ناتوانی در مقاله نویسی	۳/۵۷	۰/۹۴
۵	عدم توانایی کافی در ترجمه مقالات به سایر زبان ها	۳/۵۳	۱/۰۱
۶	آشنا نبودن به ضوابط پذیرش و مقررات چاپ مقالات	۳/۵۲	۰/۹۳
۷	ناتوانی در تدوین پروپوزال	۳/۵۰	۱/۰۳
۸	بی اطلاعی از موضوعات قابل تحقیق	۳/۴۷	۱/۰۴
۹	مسلط نبودن به زبان انگلیسی	۳/۳۹	۱/۰۲
۱۰	عدم توانایی در جستجوی پایگاه های اطلاعاتی و اینترنت	۳/۳۹	۱/۰۱
۱۱	کمبود وقت و مشغله زیاد	۳/۲۷	۱/۲۱
۱۲	سنگین و وقت گیر بودن دروس آموزشی	۳/۲۶	۱/۱۲
۱۳	عدم توانایی کافی در استفاده از کامپیوتر	۳/۲۰	۱/۰۷
۱۴	وجود مسئولیت های دیگر به غیر از تحصیل	۳/۱۸	۱/۰۹
۱۵	بی علاقه ای به امر پژوهش	۲/۹۱	۱/۱۴
گویه های موانع سازمانی			
۱۶	عدم ایجاد انگیزه کافی در پژوهشگران از طرف مسئولین مربوطه	۳/۶۴	۰/۹۷
۱۷	طولانی بودن مراحل تصویب طرح های پژوهشی	۳/۵۸	۰/۹۹
۱۸	عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش	۳/۵۶	۰/۹۷
۱۹	طولانی و زمان بر بودن انجام پژوهش	۳/۵۴	۰/۹۵
۲۰	سخت و طولانی بودن فرآیند چاپ مقالات	۳/۵۲	۰/۹۳
۲۱	عدم درآمد کافی از محل پژوهش (نسبت به سایر فعالیت ها)	۳/۵۰	۰/۹۵
۲۲	در دسترس نبودن اساتید و مشاوران تحقیقاتی	۳/۴۹	۱/۰۲
۲۳	کافی نبودن امتیازات پژوهشی در ارتقا، پژوهشگران	۳/۴۷	۰/۹۶
۲۴	کمبود امکانات و تجهیزات لازم جهت انجام پژوهش	۳/۴۵	۱
۲۵	محدودیت های زمانی موجود در انجام پژوهش	۳/۴۴	۰/۹۴
۲۶	ضعیف بودن اساتید و مشاوران تحقیقاتی	۳/۴۴	۱/۰۷
۲۷	عدم همکاری سازمان ها و واحدهای اجرایی و اداری مربوطه در انجام پژوهش	۳/۴۲	۰/۹۶
۲۸	وجود مقررات دست و پا گیر اداری در انجام فعالیت های پژوهشی	۳/۴۱	۰/۹۴
۲۹	عدم دسترسی کافی به منابع کسب اطلاعات	۳/۳۷	۱/۰۲
۳۰	عدم استفاده از نتایج پژوهش در زمینه های مربوط	۳/۳۵	۰/۹۳
۳۱	وجود نابرابری در تصویب و اجرای طرح های تحقیقاتی	۳/۳۳	۰/۹۲
۳۲	اجبار در استفاده از یک روش و چهارچوب خاص در انجام پژوهش	۳/۲۷	۰/۹۹
۳۳	در دسترس نبودن نمونه پژوهش (مشکلات موجود در جمع آوری اطلاعات)	۳/۲۳	۱/۱۰
۳۴	وجود محدودیت های اخلاقی در انجام پژوهش	۳/۰۱	۰/۹۶

بحث

که بیشترین موانع از نظر دانشجویان موانع سازمانی بوده که با

یافته های به دست آمده از مطالعه حاضر بیانگر آنست

دیگر مطالعات (۲۰ و ۱۲-۱۰) مشابهت داشت. با توجه به نتایج حاصل از موانع فردی در این پژوهش به نظر می‌رسد برای دانشجویانی که این واحد در کریکولوم آن‌ها پیش بینی نشده ارایه آن به صورت درس یا مدل در نظر گرفته شود. و همچنین ارایه‌ی درس روش تحقیق به شکل کارگاهی منظم و هدفمند برای این گروه از دانشجویان می‌تواند مثر ثمر باشد.

نتیجه گیری

با توجه به علاقه مندی بالای موجود در بین دانشجویان نسبت به انجام فعالیت‌های پژوهشی، داشتن تجربه‌ی پژوهش در نزدیک به نیمی از آنان، وجود فعالیت‌های خود جوش در ارتباط با بالا بردن معلومات پژوهشی و پتانسیل بالای این قشر جوان توجه به الویت‌های موانع شخصی و سازمانی متذکر در این پژوهش مورد تاکید قرار می‌گیرد.

تقدیر و تشکر

این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی مصوب شورای پژوهشی دانشکده‌ی بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد با شماره‌ی ۱۵۴۲ مورخه ۱۳۹۰/۰۸/۰۴ می‌باشد و با حمایت مالی معاونت پژوهشی انجام شده است که بدین وسیله از مسوولین مربوطه و کلیه‌ی دانشجویانی که در این مطالعه شرکت کرده و با این گروه همکاری داشتند نهایت قدردانی و تشکر به عمل می‌آید.

References

1- Hoory A. Plans research of organization research and planning educational in ministry of education. [Dissertation]. Tehran: Tehran University ; 1993. [Persian]

یافته‌های پژوهش‌های سرشتی از شهر کرد (۹ و ۱۲)، علمداری از یاسوج (۱۰)، مشابهت داشته و اما مطالعه‌ی سبزواری از کرمان (۵) بیشترین موانع را مربوطه به موانع شخصی ذکر کرده بود. در مطالعات رویل (۱۵) سومکین (۱۶) و مک‌لین (۱۷) نیز نقش موانع سازمانی بیشتر از موانع شخصی و محیطی ذکر شده بود. از جمله موانع سازمانی ذکر شده توسط دانشجویان را می‌توان عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران از طرف مسئولین، طولانی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی و عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش را نام برد که با نتایج دیگر مطالعات در این زمینه (۱۹ و ۱۸، ۱۴، ۱۲، ۱۰، ۹، ۵) مشابهت داشت. در خصوص ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران نقش اساتید راهنما و آشنایی آنها با نقش کمیته‌ی تحقیقات و اقدام به عقد قرارداد مستقیم مالی با دانشجویان اشاره نمود. ایجاد ارتباط موثر بین دانشجویان و افراد متبحر در زمینه‌ی پژوهش خصوصاً دیگر دانشجویان موفق در امر پژوهش جهت استفاده از این پتانسیل انرژی مورد تاکید قرار می‌گیرد. البته در این خصوص می‌توان به اقدام جدیدی که از طرف معاونت پژوهشی دانشگاه در ارتباط با عقد قرارداد مستقیم مالی با دانشجویان جهت انجام طرح‌های پژوهشی و کوتاه نمودن مسیر تصویب طرح‌ها با ادغام برخی کمسیون‌ها از جمله متدولوژی و عنوان اشاره کرد. در خصوص موانع شخصی نیز عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری، ناتوانی در آنالیز، تفسیر، مقاله نویسی و عدم توانایی کافی در ترجمه‌ی مقالات به سایر زبان‌ها به عنوان سه الویت اول تشخیص داده شد که با نتایج

2- Asefzadeh M, Piree Z. Publish, a key activity in knowledge management. *Journal Babol Univ of Med Sci*.2006; 8:54-62. [Persian]

3- Shayan M. Appropriate pattern funds distribution between units of this section. *Rahyافت* 1997; 63: 14. [Persian]

- 4- Azizi F. Medical research horizon. *medical commission bulletin*. 1997; 14:3-14. [Persian]
- 5- Sabzevari S, MohammedAlizadeh S, Azizzadeh M. Viewpoints of Kerman universities teachers about barriers research activities. *J Yazd Shahid Sadoughi Univ Med Sci*. 2000; 4:18-27. [Persian]
- 6- Statistical Center of Iran. Reporting of research activities performance. *Rahyaft*. 1999; 20: 113-18. [Persian]
- 7- Khushfar GH. The survey types of research and research on socio - economic development. *Rahyaft*. 1999; 22: 98-103. [Persian]
- 8- Timuriasefchy A. Research in Iran. *Fasle Noo*. 2010; 12:16-54. [Persian]
- 9- Sereshty M, Kazemian A, Daris F. Research barriers from the viewpoint of faculty members and employees of Shahrekord University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Educational Strategies*. 2010; 3:27-32. [Persian]
- 10- Alamdari AK, Afshun E. the viewpoint of faculty members on Research barriers at Yasuj University. *Armaghane-danesh*. 2002, 8:27-32. [Persian]
- 11- Kooraki M, Mahjoub H, Sheikh N. Affecting factors reluctance to scientific writing from the viewpoint of faculty members Hamadan University of Medical Sciences. *J Hamadan Univ Med Sci*. 2006, 14:59-63. [Persian]
- 12- Sereshty M, Parvin N, Bozorgzad M, Imani R. Survey of Research barriers from the viewpoint of nurses and midwives working in hospitals of Shahrekord University of Medical Sciences. *J Ilam Univ Med Sci*. 2006; 15:7-13. [Persian]
- 13- Dadkhah B, AliMohammadi M, Pornasery SH, Mozaffari N, Adham D. Viewpoint of faculty members Ardebil Universites about research barriers in these universities 1382. *J Ardebil Univ Med Sci*. 2007; 8:44-37. [Persian]
- 14- Zuhuri AR. Viewpoint of faculty members Iran University about research barriers. *Payesh*. 2002; 2:113-20. [Persian]
- 15- Royle J, Blythe D, Ciliska D. The organization environment and evidence based nursing. *Canadian Journal of Nursing leadership*. 2000; 13:31-37.
- 16- Somkin CP, Altschuler A, Ackerson L, et al. Organizational barriers to physician participation in cancer clinical trials. *Am J Manag Care*. 2005;11: 413-21.
- 17- MacLean S, Désy P, Juarez A, Perhats C, Gacki-Smith J. Research education needs of pediatric emergency nurses. *J Emerg Nurs*. 2006; 32:17-22.
- 18- Couvillon JS. How to promote or implement evidenced based practice in clinical setting. *Home Health Care Manag Prac*. 2005; 17(4):269-72.
- 19- Roxburgh M. An exploration of factors which constrain nurses from research participation. *J Clin Nurs*. 2006; 15:535-45.
- 20- Mahjoub H, Koraki M, Sheikh N. Comparing of affecting factors reluctance to scientific writing from the viewpoint of faculty members of basic science and clinical Hamadan University of Medical Sciences. *Iranian J Med Edu*. 2007;8:158-63.

A Survey of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences Students' Opinions about Research Barriers during University Training

Mazloomi Mahmoodabad SS¹, Hosseini SP¹, Abbasi Shuvazi M¹, Mirzaei Alavijeh M², Rezaei F¹

¹Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

² Tarbiat Modares University- Tehran, Iran

Corresponding Author: Mazloomi Mahmoodabad SS, , Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

Email: mehdimirzaiea@yahoo.com

Received: 11 Dec 2012 **Accepted:** 21 Feb 2013

Background and objective: Scientific research in every country is the most important factor of growth and prosperity. This study was conducted to find out students' views about research barriers at SSUMS.

Materials and Methods: This cross-sectional study was conducted using 384 students who were selected by multistage random sampling. Data collection tool was a valid and reliable questionnaire with 56 questions in 4 parts: 22 demographic and background questions, 15 items about personal barriers in research ($\alpha=0.73$) with a 75-15 score range and 19 items in organizational barriers studies ($\alpha=0.77$) with a 95-19 score range. It was completed in self report. Data was analyzed by SPSS-18 using descriptive statistics and analytical tests such as Pearson correlation, ANOVA, independent T-test and linear regression ($p=0.05$).

Results: Mean of personal barriers was 50.96 ± 8.58 (67.94% of the full score), and that of organizational barriers 65.18 ± 11.20 (68.61% of the full score). Personal perceived barriers were more in women ($P=0.022$). Personal barriers were higher in participants who did not participate in research workshops ($P=0.033$). Lack of adequate awareness of the principles and statistical methods and lack of adequate motivation had greater weight.

Conclusion: Because of high interest of the students in research activities and due to their ability in this regard, university authorities should pay more attention to this issue.

Keywords: Research barriers, Viewpoint, Student.